

مدیریت در دانشگاه اسلامی / ۱ سال اول، شماره ۱ / بهار ۱۳۹۱

Management in Islamic University, 2012 (Spring) 1, Vol. 1, No.1

بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر اساس الگوی FLA

(مطالعه موردی: دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران)^۴

ابوالفضل سهرابی^۱

حامد بردبار^۲

حسن نوری^۳

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران (مطالعه موردی: دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران) با توسعه پایدار بوده و از الگوی سه بعدی FLA استفاده کرده که این الگو می‌تواند میزان همگامی بخشهای پژوهش، آموزش و مدیریت را در سه سطح چارچوب، تغییر و بازیگران تبیین کند. **روش:** روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی (survey) بوده است. بر این اساس، جامعه آماری متشکل از اعضای هیئت علمی و دست‌اندرکاران بخشهای آموزش، پژوهش و مدیریت بوده و فرضیات تحقیق شامل از حد متوسط بالاتر بودن میزان همگامی آموزش، پژوهش و مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار می‌باشد. ابزار اصلی استفاده شده، پرسشنامه محقق ساخته بوده؛ ولی با توجه به دست‌اندرکار بودن محققان در دانشگاه، از ابزار مشاهده نیز استفاده شده است. **یافته‌های** پژوهش نشان داد بخشهای آموزش و مدیریت، همگام با توسعه پایدار حرکت کرده‌اند، ولی بخش پژوهش نتوانسته همگام با توسعه پایدار به فعالیت خود ادامه دهد. **نتیجه گیری:** دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران، باید کارگاهها و برنامه های آموزشی در نظر گرفته شده برای استادان، کارمندان و دانشجویان را برای آشنایی با آخرین دستاوردها و آموزشهای ضمن خدمت از لحاظ کمیت و کیفیت ارتقا دهد و همکاری و ارتباط بیشتری را با دانشگاههای منطقه در زمینه تبادلات علمی و آموزشی، برگزاری مشترک همایشها و نشستهای مختلف برقرار نماید.

واژگان کلیدی: توسعه، توسعه پایدار، الگوی FLA، دانشگاه قم، پردیس قم.

کسب دریافت مقاله: ۱۹/۰۷/۲۸ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۹/۱۱/۱۶

۱. دکترای مدیریت، استادیار گروه مدیریت، پردیس قم دانشگاه تهران (نویسنده مسئول) // آدرس: جاده قدیم قم - تهران، دانشگاه تهران، پردیس قم / شماره: ۶۱۶۶۱۲۶ - ۰۲۵۱ / Email: sohrabi@ut.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، پردیس قم دانشگاه تهران / Email: h_bordbar@ut.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، پردیس قم دانشگاه تهران / Email: noori723@yahoo.com

مقدمه

در عصر حاضر، آموزش به عنوان مؤثرترین ابزار جوامع برای ورود به چالشهای آینده، مورد توافق قرار گرفته و اصولاً پذیرفته شده است که در پرتو آموزش امروز، دنیای فردا شکل خواهد گرفت. دانشگاه مهم‌ترین عامل مؤثر در دگرگونی طرز نگرش و رفتار بشری است که در مسیر رشد اقتصادی، سطح تغییر کیفیت زندگی، ایجاد دانش و مهارت، تأمین فرصتهای شغلی و افزایش تولید جامعه به کار گرفته می‌شود و از این رو، در جوامع منزلتی ویژه یافته است.

در نظر گرفتن مفهوم توسعه پایدار از زمان پیدایش آن تاکنون، منافع فراوانی را برای جوامع ایجاد کرده است و سازمانهای آموزشی به طور چشمگیری این مفهوم را در خود جای داده‌اند. از سوی دیگر، دانشگاهها برای قرنهای متمادی، مرکز اصلی تغییرات اجتماعی بوده‌اند و این نقشه تاکنون برای آنها باقی مانده است (Elton, 2003). در طول دهه‌های گذشته، تعداد نهادهای آموزشی دانشگاهی درگیر در نهادینه کردن توسعه پایدار در برنامه‌های درسی، تحقیقات، فعالیتها، ارزیابی‌ها و گزارشها افزایش یافته است. (Lozano, 2003; Cortese, 2003; Calder, 2003)

مفهوم توسعه پایدار، مفهومی بسیار اساسی و مهم است؛ زیرا در برگیرنده اصولی است که درک، شناخت و تحقق آنها، آینده‌ای روشن را نوید می‌دهد و عدم توجه و جهل نسبت به آنها، اضمحلال و نابودی محیط و بشریت را در پی خواهد داشت. در این مقاله منظور از توسعه پایدار، «عاملی نوآورانه در فرایند یادگیری تحوّل در دانشگاه از نظر آموزش، پژوهش و مدیریت» است و هدف مقاله، بررسی همگامی دانشگاههای دولتی ایران با توسعه پایدار است.

بیان مسئله

در حالی که تمام دست‌اندرکاران جامعه باید در حرکت به سوی توسعه‌یافتگی مشارکت داشته باشند، دانشگاهها شتاب‌دهنده مهمی در رابطه با این هدف هستند. در گذشته، دانشگاهها در تحوّل جوامع و خدمت به مردم نقش مهمی داشتند. اما نیاز شدید به توسعه پایدار به آنها اجازه داد که در این راه، مسئولیت اخلاقی به همراه داشته، جامعه را به سمت آینده هدایت کنند. از دهه ۱۹۹۰ دانشگاههای دنیا به این نهضت پیوسته‌اند و بیش از هزار مؤسسه دانشگاهی بیانیه‌های بین‌المللی امضا کرده‌اند تا توسعه را در برنامه درسی، پژوهش، مشارکت با دولت و صنعت و سازمانهای

بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر اساس الگوی FLA ♦ ۱۷۳

غیردولتی به کار بندند و رهبران واقعی برای توسعه پایدار باشند (Wass, 2009). اگر چنانچه دانشگاهی با توسعه پایدار همگام باشد، توفیقات دانشگاه منجر به ایجاد جامعه پیشتاز خواهد شد. از جمله مواردی که دانشگاه‌های همگام با توسعه پایدار در جوامع ایجاد می‌کنند عبارتند از:

۱. توسعه فعالیتهای اقتصادی و اشتغال‌زایی؛
۲. ایجاد مزیت‌های رقابتی در خدمات علمی و فنی؛
۳. جلوگیری از خروج ارز برای تحصیل در خارج از کشور، ایجاد درآمد ارزی و انتقال فناوری به سایر کشورها؛
۴. حفظ و بازگشت سرمایه‌های علمی کشور؛
۵. فروش و توسعه خدمات آموزشی و فناوری؛
۶. حفظ فرهنگ بومی و گسترش و بسط آن. (www.irane1404.com)

این اهمیت موجب شده است تا مباحث نظری دانشگاهی در دهه‌های اخیر به مسائل توسعه پایدار معطوف شده و همراه با این بحثها، طرحهای عملی برای اصلاح جهت‌گیری‌های توسعه مطرح شود (مکون، ۱۳۸۰). اما با وجود تلاشهای انجام شده به وسیله نهادهای آموزشی درگیر در امر نهادینه کردن توسعه پایدار (Bok and Diehl, 2006; Wemmenhove & Groot, 2001)، لوزانو معتقد است که توسعه پایدار هنوز در حد یک ایده ابتکاری در بیشتر دانشگاهها باقی مانده (Lozano, 2003) و هنوز اثربخشی و نفوذی را در بین رشته‌ها، برنامه‌های درسی، محققان و مدیران ندارد. (Matten, 2004)

اگر چه بعضی از تحقیقات، نهادینه کردن و یکی کردن توسعه پایدار را با برنامه‌های دانشگاهی تصریح کرده‌اند ولی با وجود این، ظرفیت بالقوه‌ای برای انجام تحقیقات آتی در این زمینه وجود دارد (Velazquez & et al, 2005; Capdevila & et al, 2002; Thomas, 2004). در کشورهای در حال توسعه که نهادهای علمی و تحقیقاتی مهمی خارج از دانشگاهها وجود ندارد، نقش دانشگاهها کلیدی‌تر است و در واقع؛ مهم‌ترین پایگاه برای ایفای نقش محوری در توسعه ملی هستند. (مکون، ۱۳۸۰)

در این مقاله همچنان که در مقدمه آمده است، توسعه پایدار به عنوان یک عامل نوآورانه در فرایند یادگیری اجتماعی تحوّل‌ی در دانشگاه در نظر گرفته شده است. این تحقیق در پی بررسی همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار است تا بتواند یافته‌های پژوهش را برای استفاده دست‌اندرکاران آموزش عالی در اختیار آنان قرار دهد.

مبانی نظری

۱. توسعه پایدار

مفهوم «پایداری» در عصر حاضر اهمیت بسیار زیادی یافته است. پایداری به عنوان وجه وصفی توسعه، وضعیتی است که در آن، مطلوب بودن امکانات موجود در طول زمان کاهش پیدا نمی‌کند. پایداری از کلمه Sustenere (Sus یعنی پایین و Tenere یعنی نگهداشتن) به معنی زنده نگهداشتن گرفته شده که بر حمایت بلندمدت دلالت می‌کند. (زاهدی و نجفی، ۱۳۸۵، ص ۴۷)

پایداری بسته به شرایط مکان و زمان جوامع مختلف، تفاوت می‌کند. به همین سبب امکان تسری و تعمیم یک برداشت خاص از مفهوم پایداری وجود ندارد. پایداری در معنای وسیع، به توانایی‌ای در جامعه یا هر سیستم جاری برای تداوم کارکرد در آینده نامحدود اطلاق می‌شود، بدون اینکه در نتیجه تحلیل رفتن منابعی که سیستم به آن وابسته است یا به دلیل تحمیل بار بیش از حد بر روی آنها، به ضعف کشیده شود. (Gilman, 1996, P.1)

«پایداری» نوعی «عدالت توزیعی» و شامل این مصادیق است: تقسیم عادلانه فرصتهای توسعه بین نسلهای کنونی و آینده از یک سو و همه‌شمول بودن آن از سوی دیگر. همه‌شمول بودن به معنای قدرت بخشیدن به مردم و حمایت و توجه به تمامی حقوق انسانی، اعم از سیاسی، اقتصادی و اجتماعی است (UNDP, 1994, P.19). در برخی از منابع نیز پایداری به «حفظ کردن، ادامه دادن حیات و موجودیت، متوقف نشدن و قطع امید نکردن و امتداد یافتن» معنی شده است. (بدری و افتخاری، ۱۳۸۲، ص ۱۳)

پایداری به دو نوع «سطحی» (نمادین) و «عمیق» (بنیادین) تقسیم می‌شود. «پایداری سطحی» روی راهبردهای جایگزین با توجه به مصرف منابع متمرکز می‌شود و معمولاً اهداف غالب در جامعه را بدون پرسش می‌پذیرد و برای حل مسائل، راه‌حلهای درمانی را هدفگذاری می‌کند. «پایداری عمیق» اهداف را در ارتباط با ارزشهای بالاتر ارزشیابی می‌کند و سیستم‌های لازم را با توجه به محدودیتها برای دستیابی به اهداف طراحی می‌کند. (Gold, 1999, P.9)

ریشه واژه «توسعه» از Develop به معنای باز شدن و مخالف پوشاندن می‌باشد و نشان‌دهنده تغییرات و تحولاتی است که اغلب در فرایندهای ارگانیک مثل فرایند تبدیل تخم مرغ به مرغ یا فرایند تبدیل دانه گیاه به درخت مشاهده می‌شود.

بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر اساس الگوی FLA ♦ ۱۷۵

این واژه در سالهای اخیر به یکی از اصطلاحات مناقشه برانگیز تبدیل شده است و با وجود کاربرد بسیار وسیع آن در سطح جامعه، هنوز در مورد معانی و مصادیق آن اجماع چندانی وجود ندارد و هر کسی به بعدی از آن توجه می‌کند. به طور کلی توسعه را می‌توان تحوّل و دگرگونی ارادی در جهت پیشرفت و تجدید سازمان جوامع توسعه‌نیافته دانست. (رئوفی، ۱۳۷۴)

در رابطه با توسعه پایدار، تعاریف متعددی وجود دارد. «کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه»، برای اولین بار در سال ۱۹۹۲ این اصطلاح را مطرح کرد. همچنین اولین مفهوم اصلاح شده توسعه پایدار در دنیا به وسیله برنامه محیط زیست سازمان ملل، صندوق حیات وحش جهانی و اتحادیه بین‌المللی برای حفاظت از منابع طبیعی در سال ۱۹۸۰ میلادی بیان شد. «توسعه پایدار» توسعه‌ای است که نیازهای نسل حاضر را بدون لطمه زدن به تأمین نیازهای نسل آینده یا سازگار با منافع نسلهای آتی برآورده سازد. توسعه پایدار دارای اصولی است که این اصول در جدول ۱ نشان داده شده‌اند. (بدری و افتخاری، ۱۳۸۲، ص ۱۶)

جدول ۱: اصول توسعه پایدار

توضیح	اصل
وظیفه‌ای بر دوش دولت قرار می‌دهد تا منابع طبیعی را در راستای منافع عامه مردم حفظ کند.	اصل اعتماد عمومی ^۱
جایی که امکان تهدید جدی و جبران‌ناپذیر وجود دارد، باید در درجه دوم اهمیت قرار گیرد.	اصل احتیاط ^۲
نیازهای نسل حاضر بدون به خطر افتادن توانایی آیندگان برای تأمین نیازهایشان، برآورده شود.	اصل عدالت بین نسلی ^۳
حق مساوی برای تمام مردمی که اکنون در قید حیات هستند، در نظر گرفته شود.	اصل عدالت درون نسلی ^۴ نسلی ^۴
تصمیمات در پایین‌ترین سطح مناسب اتخاذ شوند.	اصل مکمل بودن ^۵
هزینه ناشی از صدمات و لطمات وارد شده به محیط زیست به عهده مسببان آن گذاشته شود.	اصل پرداخت آلاینده‌ها ^۶ ها ^۶

۲. دانشگاه و توسعه پایدار

در اکثر کشورها نهادهای علمی و تحقیقاتی مهمی خارج از دانشگاهها وجود ندارند و در این

1. The Public Trust Doctrine
2. The Precautionary Principle
3. The Principle of Inter-Generational Equity
4. The Principle of Intra-Generational Equity
5. The Subsidiary Principle
6. Polluter Pays Principle

میان، نقش دانشگاهها کلیدی بوده و به واقع؛ مهم‌ترین پایگاه برای ایفای نقش محوری برای توسعه ملی هستند. امروزه نقش دانشگاهها در رسیدن به پایداری به شدت مورد توجه قرار گرفته است. این امر از طریق انتشار و اتخاذ راهبردهای متفاوت و اعلان این راهبردها در سطح بین‌المللی، منطقه ای و در نهایت، در سطح دانشگاهی است (Wright, 2004). راهبردهایی که به این منظور طراحی می‌شوند باید چهار هدف عمده را برآورده سازند؛ یک هدف در ارتباط با تعاملات و تعهدات اجتماعی است و سه هدف دیگر با تحقیقات، آموزش و مدیریت داخلی ارتباط پیدا می‌کنند. این اهداف را می‌توان چنین خلاصه کرد:

۱. مشارکت در هدفگذاری و تعهد به اهداف تعیین شده برای رسیدن به پایداری در سطح محلی، منطقه‌ای و بین‌المللی.

۲. پاسخ به تغییرات اجتماعی به واسطه انجام تحقیقات، توسعه و نوآوری طبق معیارهای پایداری؛

۳. به کار بردن معیارهای پایداری در فعالیتهای حرفه‌ای و حوزه‌های اثرگذاری آنها؛

۴. نگاه به دانشگاه به عنوان یک سازمان پایدار. (Didac, 2009)

یکی از بزرگ‌ترین چالشهایی که پیش روی دانشگاههاست، همکاری آنها در پیشبرد توسعه پایدار و کمک به حل پیچیدگی‌ها و معرفی سیستم‌های نوینی است که بر مسائل و مشکلات مربوط به ناهماهنگی‌ها غلبه کند (Max-Neef, 2005; Van Dam, 2006). محققان صرفاً به دنبال همگامی دانشگاه با توسعه پایدار یا به فکر ایجاد پایداری در فعالیتهای دانشگاهی نیستند، بلکه به فکر یکی کردن و ادغام دانشگاه و مسیر رسیدن به توسعه پایدار در سیستم‌های اجتماعی‌اند و این مسئله چالش اصلی پیش روی آنهاست. (Didac, 2009)

۳. معیارهای ارتقای توسعه پایدار در محیط‌های دانشگاهی

«آموزش» اثربخش‌ترین سازوکار جامعه برای مقابله با بزرگ‌ترین چالش این قرن؛ یعنی توسعه پایدار است (موسایی و احمدزاده، ۱۳۸۸). نقش آموزش در پیشبرد مفاهیم توسعه پایدار به خصوص از این نظر که آموزش یکی از اصول مهم توسعه به شمار می‌رود، مهم است؛ زیرا در بقای جامعه و محیط و رفتن به سوی یک آینده پایدار نقش دارد. به طور کلی معیارهایی که می‌توانند ارتقای توسعه پایدار را تسهیل کنند عبارتند از:

۳-۱. **انتخاب رویکرد میان‌رشته‌ای در آموزش؛ آموزش میان‌رشته‌ای، آموزشی است** که فراگیران در آن، رشته‌های دانشگاهی مختلف را تحلیل می‌کنند و رابطه بین نظریه و عمل، دانش سنتی و فناوری جدید، دانشگاه و جامعه، جامعه و منطقه، منطقه و جامعه جهانی با رویکردی سیستماتیک روشن‌تر می‌شود. این رویکرد در برابر رویکردی قرار می‌گیرد که در آن، هر رشته تحصیلی ظرفیت خودش را دارد و از رشته‌های دیگر مستقل است.

۳-۲. **وارد کردن مفاهیم توسعه پایدار در برنامه‌ریزی درسی؛** از زمانی که توسعه بر رشد اقتصادی و مسائل محیطی متمرکز شده، بعد اجتماعی آن به فراموشی سپرده شده است. اکنون نیاز واقعی به برنامه‌های درسی متناسب با توسعه پایدار به صورتی است که ابعاد توسعه باید مورد توجه قرار گیرند. آموزش باید نتیجه مطلوب داشته و در راستای ارتقای توسعه پایدار، به صورتی انجام شود که تحلیلی اساسی در زمینه یکپارچه کردن ابعاد گوناگونی که با هم تعامل دارند، به عمل آید.

۳-۳. **قبول تنوع فرهنگی؛** یک تناسب طبیعی بین ارتقای توسعه پایدار و تلاش برای آموزش تنوع فرهنگی وجود دارد که اصل برابری و مساوات آن را تأیید می‌کند. الگوی توسعه پایدار، مفاهیمی را ارائه می‌کند که به آموزش تنوع فرهنگی به صورت مثبت کمک می‌کند و بر اساس آنها برنامه‌ریزی درسی باید نسبت به نیازهای گروه‌ها حساس بوده، نگاه گسترده‌تری نسبت به حقوق بشر، توسعه، پیشرفت و دموکراسی داشته باشد.

۳-۴. **آماده‌سازی افراد حرفه‌ای برای آینده پایدار؛** الگوی توسعه پایدار نیازمند افراد حرفه‌ای است که رسالتی داشته باشند و بر اساس آن، توسعه اجتماعی، رفاه اکولوژیکی و اقتصادی به آنها آموخته شود و در عین حال، مبتنی بر عدالت اجتماعی بوده و به تنوع فرهنگی احترام گذاشته شود.

۳-۵. **ایجاد فضاهای سیاسی از طریق جامعه مدنی و مؤسسات سنتی؛** آموزش چگونگی ایجاد فضاهای سیاسی، آموزشی است که در آن، احترام و منزلت انسان اهمیت دارد و در آن آموزش شهروندی صورت می‌گیرد؛ رویکردی که مشارکت را افزایش داده و در آن، احترام به حقوق خود و دیگران آموخته می‌شود.

۳-۶. **نیاز مستمر به پژوهش و تحقیق در زمینه توسعه پایدار؛** تحقیقات و برنامه‌های

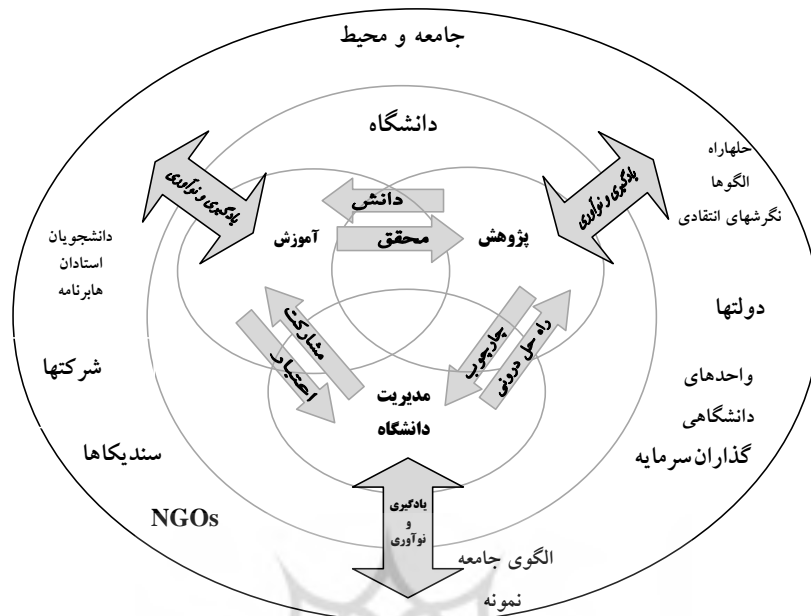
آموزشی باید تقویت شوند تا درک عمیق‌تری از دانش افراد بومی و تجربه مدیریتی مرتبط با محیط و کاربرد آن به دست آید. مطالعات تحقیقی به خصوص شیوه‌های قوم‌نگاری در رابطه با توسعه پایدار و همچنین تحقیقات میدانی مبتنی بر یک چشم‌انداز جامع مورد نیاز می‌باشند. به علاوه یافته‌های این تحقیقات بایستی برای راهبردهای آموزشی توسعه یافته مفید باشند.

۳-۷. **یک الگوی قوی فرهنگی؛** الگوی توسعه پایدار درسهای متنوعی برای شناخت و پیشبرد فرهنگهای بومی ارائه می‌دهد که عبارتند از: جلوگیری از اختلالات فرهنگی، یکپارچه کردن مؤسسات سنتی و مشارکت آگاهانه آنها در حل موارد متعارض، ایجاد فرهنگ مشارکتی، آماده کردن فراگیران برای به کارگیری یک رویکرد چند فرهنگی و ایجاد یک جامعه محلی که در آن اعضای خود در ایجاد، اجرا و ارزیابی پروژه‌ها فعال باشند. (Vargas, 2000)

فعالیت اصلی دانشگاه در محیط اجتماعی

با توجه به اهمیت مفهوم توسعه پایدار، سازمان ملل دهه ۲۰۱۴-۲۰۰۵ را دهه «آموزش برای توسعه پایدار» اعلام کرده است و تمام سازمانهای آموزشی از جمله آموزش عالی، باید نقش خود را در رابطه با توسعه پایدار دریابند. مشارکت دانشگاهها در توسعه پایدار از آنچه منتشر می‌کنند و نیز راهبردهای گوناگونی که در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی به اجرا در می‌آورند مشخص می‌شود. از نقطه نظر آموزش عالی، توسعه پایدار چیزی است که باید در آن مشارکت کرد و در جریان آن قرار گرفت، آن را به اجرا در آورد و معرفی کرد.

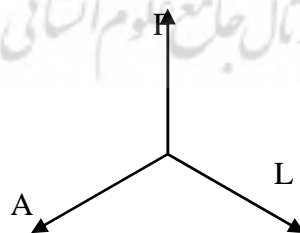
از چشم‌اندازی دیگر، توسعه پایدار یک نوآوری یا فرایند یادگیری اجتماعی دگرگون شونده است که در آن، دانشگاهها به یک تغییر سیستماتیک در سه زمینه «آموزش، پژوهش و مدیریت» دست می‌زنند تا نیازها و انتظارات واقعی ذی‌نفع‌های خود را برآورده سازند. در شکل ۱، فعالیتهای اصلی دانشگاه در محیط اجتماعی نشان داده شده‌اند.

شکل ۱: مؤلفه‌های الگوی FLA با توجه به سه سطح آموزش، پژوهش و مدیریت

الگوی تحقیق

الگویی که می‌تواند برای پژوهش حاضر استفاده شود، الگوی سه شاخگی FLA است که با آن، سه زمینه فعالیت دانشگاه (آموزش، پژوهش و مدیریت) از جهت همگامی با توسعه پایدار، تجزیه و تحلیل می‌شوند. به طور کلی ایده تجزیه و تحلیل FLA، ارزیابی توان تغییر راهبرد دانشگاه (یا بخشی از آن) در جهت توسعه پایدار است. شکل ۲ الگوی تحقیق را نشان می‌دهد که ابعاد الگو به ترتیب در زیر شرح داده می‌شوند:

شکل ۲: الگوی FLA

۱. **بعد چارچوب:**^۱ این بُعد فرهنگ، ساختار و فناوری را در بر می‌گیرد که تغییر در این سه زمینه به ارضای نیازهای ذی‌نفع‌ها کمک می‌کند و بدون همزمانی تغییر در فرهنگ، چارچوب (در این جا فرایندهای مدیریتی) و فناوری (ابزارهایی مثل ICT، ساختمان و زیرساخت)، ایجاد یک تغییر عمیق و ماندنی مشکل است.

۲. **بعد سطح تغییر:**^۲ در ادبیات توسعه پایدار، نوسازی اساسی سیستم‌ها به ویژه از نظر کارآمدی منابع و مدیریت تغییر، مورد توجه قرار می‌گیرد. برای دانشگاهها تغییر تدریجی، خواسته تغییرات اساسی برای مدیران آینده را برآورده نمی‌کند. در واقع؛ تغییر حتی اگر پیش‌رونده باشد، برای آن یک بینش جدید و اساسی لازم است و در این حال بهینه‌سازی، پیشرفت و نوسازی صورت می‌گیرد.

۳. **بعد بازیگران:**^۳ این بعد در رابطه با کسانی است که باید در توسعه پایدار یک دانشگاه درگیر شوند و رابطه بین دانشگاه و جامعه، و دانشگاه و بقیه سیستم آموزش را متناسب سازند. برای توسعه **مسئولیت اجتماعی**^۴ سازمان، مدیریت ذی‌نفع‌نگر زمینه خوبی برای به اجرا در آوردن راهبردهای توسعه پایدار است. در این تحقیق هر یک از سه زمینه فعالیت دانشگاه (آموزش، پژوهش و مدیریت) از لحاظ چارچوب، سطح تغییر و بازیگران مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

اهداف تحقیق

هدف اصلی

۱. بررسی همگامی دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار.

اهداف فرعی

۱. بررسی همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار؛

۲. بررسی همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار؛

1. Framework Dimension

2. Level Dimension

3. Actors Dimension

4. Social Responsibility

۳. بررسی همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار.

فرضیات

فرضیات اصلی

۱. میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.
۲. میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.
۳. میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

فرضیات فرعی

- ۱-۱. میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.
- ۲-۱. میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.
- ۳-۱. میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.
- ۱-۲. میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.
- ۲-۲. میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.
- ۳-۲. میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

۱-۳. میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

۲-۳. میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

۳-۳. میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

نوع و روش تحقیق

این تحقیق از نظر نوع، کاربردی است و از نظر روش تحقیق، توصیفی و در زمره تحقیقات پیمایشی است.

روش گردآوری اطلاعات و ابزار پژوهش

مباحث نظری با استفاده از روش کتابخانه‌ای، مقالات مختلف در ارتباط با موضوع تحقیق، طرح‌های مرتبط با موضوع و شبکه جهانی اطلاعات^۱ انجام شده است. همچنین برای گردآوری اطلاعات از روش میدانی استفاده شده و از آنجا که پرسشنامه یکی از ابزارهای رایج تحقیقات توصیفی است، این تحقیق هم به کمک پرسشنامه انجام شده است. همچنان که قبلاً ذکر شد، محققان از مشاهده نیز استفاده کرده‌اند؛ ولی عمدتاً غیر مستقیم صورت گرفته است. در طراحی پرسشنامه سعی شده تا سؤالات تا حد ممکن قابل فهم بوده و از طیف پنج گزینه‌ای «لیکرت»^۲ استفاده شده است. جدول ۲، تعداد سؤالات را به تفکیک زمینه و سطوح نشان می‌دهد.

روایی^۳ و پایایی^۴ پرسشنامه

در این پژوهش به منظور بررسی روایی مؤلفه‌ها و گویه‌ها، پرسشنامه‌ای طراحی شده و در اختیار ۱۰ نفر از استادان، صاحب‌نظران و کارشناسان دانشگاهی قرار گرفت و پس از انجام اصلاحات

-
1. Internet
 2. Likert Scale
 3. Validity
 4. Reliability

بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر اساس الگوی FLA ♦ ۱۸۳

لازم، به تعداد کافی تکثیر شد. همچنین برای سنجش پایایی پرسشنامه، یک نمونه ۳۰ تایی از پرسشنامه در میان جامعه آماری پخش شد و با استفاده از نرم‌افزار SPSS آلفای کرونباخ آن اندازه‌گیری شد. جدول ۳ میزان آلفای کرونباخ را نشان می‌دهد.

جدول ۲: تعداد سؤالات به تفکیک زمینه و سطوح

تعداد سؤالات	سطوح	زمینه
۶	چارچوب	آموزش
۶	سطح تغییر	
۴	بازیگران	
۵	چارچوب	پژوهش
۳	سطح تغییر	
۳	بازیگران	
۳	چارچوب	مدیریت
۴	سطح تغییر	
۵	بازیگران	

جدول ۳: آلفای کرونباخ پرسشنامه

آلفای کلی	آلفای جزئی	سطوح	زمینه
۰.۹۰۷	۰.۸۳۳	چارچوب	آموزش
	۰.۸۳۰	سطح تغییر	
	۰.۷۰۶	بازیگران	
۰.۸۰۸	۰.۶۰۵	چارچوب	پژوهش
	۰.۵۳۸	سطح تغییر	
	۰.۷۲۴	بازیگران	
۰.۴۱۴	۰.۷۳۹	چارچوب	مدیریت
	۰.۱۹۴	سطح تغییر	
	۰.۶۴۹	بازیگران	

همچنان که در جدول نشان داده شد، آلفای کروناخ در زمینه آموزش و پژوهش در سطح عالی قرار دارد. آلفای کروناخ زمینه مدیریت، به تأیید مشاور آماری رسید و پرسشنامه مربوط پس از اصلاحات لازم مورد استفاده واقع شد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری اعضای هیئت علمی و صاحب نظران بخشهای مختلف دانشگاه قم و پردیس قم بودند که در این رابطه تعداد ۱۰۳ پرسشنامه بین واحدهای آموزشی، پژوهشی و مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم به شیوه تصادفی ساده توزیع شده است.

شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی برای ترسیم جداول و از آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شد. اطلاعات جامعه‌شناختی جامعه آماری در جدول ۴، آمار توصیفی مربوط به زمینه آموزش در جدول ۵، زمینه پژوهش در جدول ۶ و زمینه مدیریت در جدول ۷ آورده شد است.

جدول ۴: آمار توصیفی اطلاعات جمعیت‌شناختی

جنسیت	عضو هیئت علمی						تحصیلات			مؤلفه‌ها تعداد
	می‌باشد						دکتر دکتر ارشد	کارشناسی ارشد	کارشناسی	
زن	مرد	استاد	دانشیار	استادیار	مربی	نمی‌باشد				دکتر
۸	۹۵	۱	۱۲	۹	۱۳	۶۸	۳۵	۴۶	۲۲	تعداد

جدول ۵: آمار توصیفی زمینه آموزش

آمار توصیفی			مؤلفه‌ها زمینه
واریانس	میانگین	تعداد	
۰.۳۶۲	۳.۵۳	۳۹	چارچوب
۰.۴۰۵	۳.۲۵	۳۹	سطح تغییر
۰.۴۰۵	۳.۲۱	۳۹	بازیگران
۰.۳۱۵	۳.۳۵	۳۹	کل

جدول ۶: آمار توصیفی زمینة پژوهش

آمار توصیفی			مؤلفه‌ها
تعداد	میانگین	واریانس	
۳۱	۳.۲۷	۰.۴۴۷	چارچوب
۳۱	۲.۹۶	۰.۴۹۲	سطح تغییر
۳۱	۳.۱۷	۰.۵۶۹	بازیگران
۳۱	۳.۱۶	۰.۳۸۱	کل

جدول ۷: آمار توصیفی زمینة مدیریت

آمار توصیفی			مؤلفه‌ها
تعداد	میانگین	واریانس	
۳۳	۳.۶۴	۰.۵۰۷	چارچوب
۳۳	۳.۰۲	۰.۴۰۸	سطح تغییر
۳۳	۳.۲۹۷	۰.۲۹۸	بازیگران
۳۳	۳.۲۹۲	۰.۲۴۸	کل

آزمون فرضیات

برای بررسی همگامی آموزش دانشگاه با توسعه پایدار، باید آزمون T-Test را روی داده‌ها اعمال کرد. نتایج این آزمون در جدول ۸ آمده است.

جدول ۸: آزمون فرضیات مربوط به آموزش با اطمینان ۹۵٪

نتیجه آزمون	مقدار تست شده: ۳			مؤلفه‌ها
	sig	درجه آزادی	آماره آزمون	
رد H_0	۰.۰۰۰	۳۸	۵.۵۹۱	چارچوب
رد H_0	۰.۰۱۶	۳۸	۲.۵۱۷	سطح تغییر
رد H_0	۰.۰۳۹	۳۸	۲.۱۳۸	بازیگران
رد H_0	۰.۰۰۰	۳۸	۳.۹۲۳	کل

آزمون فرضیه شماره ۱

H_0 : میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار کمتر یا مساوی

متوسط است.

H_1 : میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $\text{sig} < 0.05$ است، H_0 رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی آموزش با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

آزمون فرضیه شماره ۱-۱

H_0 : میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $\text{sig} < 0.05$ است، H_0 رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی آموزش از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از متوسط بیشتر بوده است.

آزمون فرضیه شماره ۲-۱

H_0 : میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $\text{sig} < 0.05$ است، H_0 رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی آموزش از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

آزمون فرضیه شماره ۳-۱

H_0 : میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر اساس الگوی FLA ♦ ۱۸۷

H1: میزان همگامی آموزش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $sig < 0.05$ است، H_0 رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی آموزش از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

برای بررسی همگامی پژوهش دانشگاه با توسعه پایدار، باید آزمون T-Test را روی داده‌ها اعمال کرد. نتایج این آزمون در جدول ۹ آمده است.

جدول ۹: رد یا پذیرش فرضیه با اطمینان ۹۵٪

نتیجه آزمون	مقدار تست شده: ۳			مؤلفه‌های آماری محورها
	sig	درجه آزادی	آماره آزمون	
رد H_0	۰.۰۳۱	۳۰	۲.۲۵۷	چارچوب
تأیید H_0	۰.۸	۳۰	-۰.۲۵۶	سطح تغییر
تأیید H_0	۰.۲۱۴	۳۰	۱.۲۶۹	بازیگران
تأیید H_0	۰.۱۴۹	۳۰	۱.۴۸۱	کل

آزمون فرضیه شماره ۲

H_0 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $sig < 0.05$ نیست، H_0 تأیید می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی پژوهش با توسعه، کمتر یا مساوی متوسط است.

آزمون فرضیه شماره ۱-۲

H_0 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $sig < 0.05$ است، H_0 رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی پژوهش از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر بوده است.

آزمون فرضیه شماره ۲-۲

H_0 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $sig < 0.05$ نیست، H_0 پذیرفته شده است؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی پژوهش از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار کمتر یا مساوی متوسط بوده است.

آزمون فرضیه شماره ۳-۲

H_0 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی پژوهش دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $sig < 0.05$ نیست، H_0 تأیید می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی پژوهش از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار کمتر یا مساوی متوسط بوده است.

برای بررسی همگامی مدیریت دانشگاه با توسعه پایدار، باید آزمون T-Test را روی داده‌ها اعمال کرد. نتایج این آزمون در جدول ۹ آمده است.

جدول ۹: رد یا پذیرش فرضیه با اطمینان ۹۵٪

نتیجه آزمون	مقدار تست شده: ۳			مؤلفه‌های آماری محورها
	sig	درجه آزادی	آماره آزمون	
رد H_0	۰.۰۰۰	۳۲	۵.۲۱۸	چارچوب
تایید H_0	۰.۸۳۹	۳۲	۰.۲۰۴	سطح تغییر
رد H_0	۰.۰۰۴	۳۲	۳.۱۲۶	بازیگران
رد H_0	۰.۰۰۲	۳۲	۳.۳۸۰	کل

آزمون فرضیه شماره ۳

H_0 : میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $sig < 0.05$ است، H_0 رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی مدیریت با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر بوده است.

آزمون فرضیه شماره ۱-۳

H_0 : میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H_1 : میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون $sig < 0.05$ است، H_0 رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی مدیریت از لحاظ چارچوب با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر بوده است.

آزمون فرضیه شماره ۲-۳

H_0 : میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H₁: میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون sig<0.05 نیست، H₀ تأیید می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی مدیریت از لحاظ سطح تغییر با توسعه پایدار کمتر یا مساوی متوسط بوده است.

آزمون فرضیه شماره ۳-۳

H₀: میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار کمتر یا مساوی متوسط است.

H₁: میزان همگامی مدیریت دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از مقدار متوسط بیشتر است.

چون sig<0.05 است، H₀ رد می‌شود؛ یعنی به احتمال ۹۵٪ میزان همگامی مدیریت از لحاظ بازیگران با توسعه پایدار از متوسط بالاتر بوده است.

خلاصه آزمون فرضیات در جدول ۱۰ آمده است.

جدول ۱۰: خلاصه آزمون فرضیات

وضعیت مطلوبیت مؤلفه	وضعیت تأیید یا رد فرض صفر	فرضیه	فرضیات فرعی و اصلی
مطلوب	رد	۱. همگامی آموزش با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
مطلوب	رد	۱-۱. همگامی آموزش از منظر چارچوب با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
مطلوب	رد	۲-۱. همگامی آموزش از منظر سطح تغییر با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
مطلوب	رد	۳-۱. همگامی آموزش از منظر بازیگران با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
نامطلوب	تأیید	۲. همگامی پژوهش با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
مطلوب	رد	۱-۲. همگامی پژوهش از منظر چارچوب با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
نامطلوب	تأیید	۲-۲. همگامی پژوهش از منظر سطح تغییر با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
نامطلوب	تأیید	۳-۲. همگامی پژوهش از منظر بازیگران با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
مطلوب	رد	۳. همگامی مدیریت با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
مطلوب	رد	۱-۳. همگامی مدیریت از منظر چارچوب با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
نامطلوب	تأیید	۲-۳. همگامی مدیریت از منظر سطح تغییر با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	
مطلوب	رد	۳-۳. همگامی مدیریت از منظر بازیگران با توسعه پایدار از حد متوسط بیشتر است.	

پیشنهادها

۱. با توجه به یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه شماره ۱-۲، دانشگاه قم و پردیس قم دانشگاه تهران، باید کارگاهها و برنامه‌های آموزشی در نظر گرفته شده برای استادان، کارمندان و دانشجویان را برای آشنایی با آخرین دستاوردها و آموزشهای ضمن خدمت از لحاظ کمیّت و کیفیت ارتقا دهد.
۲. با توجه به یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه شماره ۱-۳ پیشنهاد می‌شود که واحد آموزشی دانشگاه قم و پردیس قم همکاری و ارتباط بیشتری را با دانشگاههای منطقه در زمینه تبادلات علمی و آموزشی، برگزاری مشترک همایشها و نشستهای مختلف، فراهم کند. شایسته است پردیس قم و دانشگاه قم ارتباط بیشتری را با صنعت برای کارآموزی دانشجویان و پژوهشگران فراهم کنند.
۳. با توجه به آزمون فرضیه شماره ۲-۲، پیشنهاد می‌شود که واحد پژوهش پردیس قم اولویتهای بیشتری را به تحقیقات تیمی و میان‌رشته‌ای بدهد. همچنین تبیین درستی از نیازهای آتی جامعه داشته باشد تا طرحهای پژوهشی انجام‌شده، پوشش‌دهنده اولویتهای پژوهشی مراکز اداری و نیازهای تحقیقاتی باشند و مشکلات جامعه را حل کنند.
۴. با توجه به یافته‌های حاصل از فرضیه شماره ۲-۳ پیشنهاد می‌شود مدیریت دو واحد آموزشی، اطلاع‌رسانی لازم را در خصوص توسعه پایدار انجام دهند.
۵. با توجه به یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه شماره ۳-۳، پیشنهاد می‌شود مدیریت دو واحد آموزشیه زمینه تحقق پیشنهادهای قبلی را فراهم کنند و اقدام مناسبی انجام دهند تا ذی‌نفعان در جهت تحقق اهداف توسعه پایدار بیش از پیش فعالیت کنند.
۶. در محور ساختار و در زمینه آموزش، پردیس قم می‌بایست نسبت به راه‌اندازی لابراتوار زبان اقدام کند.
۷. واحد پژوهشی دانشگاه قم و پردیس قم می‌بایست تبیین درستی از نیازهای آتی جامعه داشته باشند و طرحهای پژوهشی انجام شده (پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکترا) در راستای حل مسائل جامعه بوده و نیازی را مرتفع کند.

بحث و نتیجه‌گیری

این مقاله با توجه به در نظر گرفتن مفهوم توسعه پایدار به عنوان اصلی که درک، شناخت و تحقق آن

آینده‌ای روشن را نوید می‌دهد، به بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر اساس الگوی FLA پرداخته و در ادبیات تحقیق، مبانی اصول توسعه پایدار در پنج اصل مرور شده و علاوه بر آن، معیارهای ارتقای توسعه پایدار در محیط‌های دانشگاهی مورد اشاره قرار گرفته‌اند.

از آنجا که دانشگاه‌ها با توجه به اعلام دهه ۲۰۱۴-۲۰۰۵ به عنوان دهه آموزش برای توسعه پایدار، باید به تغییر نظام‌مند در سه زمینه آموزش، پژوهش و مدیریت دست بزنند، این تحقیق در جامعه هدف برای بررسی همگامی دانشگاه‌های دولتی، فرضیات متعددی را به بوته آزمون گذاشته که حاصل مطالعات اکتشافی، اعم از بررسی‌های کتابخانه‌ای و میدانی با توجه به الگوی در نظر گرفته شده برای بررسی همگامی، بیانگر این است که دانشگاه‌های دولتی ایران (مطالعه موردی: پردیس قم دانشگاه تهران و دانشگاه قم) در بخشهای آموزش و مدیریت همگام با توسعه پایدار حرکت کرده‌اند، ولی در بخش پژوهش نتوانسته‌اند همگام باشند. در پایان، پیشنهادهایی برای همگامی بیشتر دانشگاه‌های دولتی با توسعه پایدار ارائه شده که می‌تواند در این زمینه مفید باشد.

منابع

- بدری، علی؛ عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری (۱۳۸۲)؛ «ارزیابی پایداری: مفهوم و روش»، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ش ۹، ص ۳۴-۹.
- رئوفی، محمود (۱۳۷۴)؛ «دانشگاه و توسعه فرهنگی»، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ش ۱۰.
- زاهدی، شمس‌السادات و غلامرضا نجفی (۱۳۸۵)؛ «بسط مفهومی توسعه پایدار»، فصلنامه مدرس علوم انسانی، دوره دهم، ش ۴ (زمستان).
- مکنون، رضا (۱۳۸۰)؛ «دانشگاه، توسعه پایدار و چالشها»، مجموعه مقالات چهل و چهارمین نشست رؤسای دانشگاهها و مراکز علمی و تحقیقاتی، تهران، دانشگاه صنعتی شریف.
- موسایی، میثم و مریم احمدزاده (۱۳۸۸)؛ «آموزش توسعه‌ای و توسعه پایدار»، راهبرد یاس، ش ۱۸ (تابستان).
- Boks C, Diehl JC (2006). "Integration of sustainability in regular courses: experiences in industrial design engineering". *Journal of Cleaner Production*. Volume 14, No 9-11: Pp932-939.
- Calder, W. & R.M. Clugston (2003). "International Efforts to Promote Higher Education for Sustainable Development", *Planning for Higher Education*, P.30-44.
- Capdevila, I; J. Bruno & L. Jofre (2002). "Curriculum Greening and Environmental Research co-Ordination at the Technical University of Catalonia, Barcelona", *Journal of Cleaner Production*, P.25-31.
- Cortese, A.D. (2003). "The Critical Role of Higher Education in Creating a Sustainable Future", *Planning for Higher Education*, 31(3), P.15-22.
- Didac, Ferrer-Balas; Heloise Buckland & Mireia de Mingo (2009). "Explorations on the University's Role in Society for Sustainable Development Through a Systems Transition Approach; Case-Study of the Technical University of Catalonia (UPC)", *Journal of Cleaner Production*, P.1075-1085.

- Elton, L. (2003). "**Dissemination of Innovations in Higher Education: a Change Theory Approach**", *Tertiary Education and Management*, P.199–214.
- Gilman, R. (1996). "**Sustainability**", URL:www.context.org/ICLIB/DEFS/AIADef.htm.
- Gold–Mary V. (1999). "**Sustainable Agriculture: Definition and Terms**", *Special Reference, Brief Series No. SRB 99-2*:
http://www.nalusda.gov/afsic/AFSIC- pubs/srb9901.htm.
- Lozano-Ros R. (2003). **Sustainable Development in Higher Education Incorporation**, Assessment and Reporting of Sustainable Development in Higher Education Institutions, Lund: Lund University, IIIIEE.
- Matten, D. & J. Moon (2004). "**Corporate Social Responsibility Education**", *Europe. Journal of Business Ethics*, P.323–37.
- Max-Neef, M.A. (2005). "**Foundations of Trans Disciplinarily**", *Ecological Economics*, P.5–16.
- Thomas, I. (2004). "**Sustainability in Tertiary Curricula: what is Stopping it Happening?**", *International Journal of Sustainability in Higher Education*, P.33–47.
- UNDP (1994). **Human Development Report**, New York, Oxford University Press.
- Van Dam, R. (2006). "**Learning for Sustainable Development: it is Possible within the Established Higher Education Structures?**", In: J. Holmberg & B. Samuelsson (Eds), *Drivers and Barriers for Implementing Sustainable Development in Higher Education*, Paris, UNESCO.
- Vargas, Claudia Maria (2000). "**Sustainable Development Education: Averting or Mitigating Cultural Collision**", *International Journal of Educational Development*, P.377–396.
- Velazquez, L; N. Munguia & M. Sanchez (2005). "**Deterring Sustainability in Higher Education Institutions: an Appraisal of the Factors which Influence Sustainability in Higher Education Institutions**", *International Journal of Sustainability in Higher Education*, P.383–91.
- Wass, T; A. Verbruggen & T. Wright (2009). "**University Research for Sustainable Development: de Function and Characteristics Explored**", *Journal of Cleaner Production*, P.1–8.

بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر اساس الگوی FLA ♦ ۱۹۵

- Wemmenhove, R. & W.T. de Groot. (2001). "**Principles for University Curriculum Greening, An Empirical Case Study from Tanzania**", *International Journal of Sustainability in Higher Education*, P.267–83.
- Wright, T. (2004). "**The Evolution of Environmental Sustainability Declarations in Higher Education**", In: A. Wals & P.B. Corcoran (Eds). *Higher Education and the Challenge of Sustainability: Promise, Practice, Contestation and Critique*, Kluwer Academic Press.
- www.irane1404.com

